

Til
Statsforvalteren i Nordland

Kopi
Rødøy kommune

Høringsinnspill til søknad om utfylling i sjø lille indre Rosøya - Rødøy kommune¹

Om søknaden og tiltaket

Vi henviser til sakspapirer der det planlagte landbaserte oppdrettet på Lille indre Rosøya (som nå er under bygging) blir beskrevet.²

Tiltakshaver Gigante Salmon Rødøy AS søker nå i tillegg om å få gjennomføre dumping av masser i sjø som vil legge beslag på et betydelig areal av sjøbunnen ved øya: Utfyllingen i sjø planlegges i forbindelse med utbygging av landbasert oppdrettsanlegg på lille indre Rosøy i Rødøy kommune, og skal fungere som et fundament for stigerør med pumper for innløpsvann.³

Tiltaket omfatter utfylling av omtrent 30 000 kubikkmeter sprengsteinmasser over et areal på omtrent 10 000 kvadratmeter vest for øya. Mesteparten av fyllingen vil ligge under vann og fungere som et fundament. Omtrent 1500 kvadratmeter av fyllingen vil ligge 1 meter over havnivå. Utfyllingsmassene skal bestå av lokalt uttatte sprengsteinmasser. Dette er masser som stammer fra sprengningsarbeidet på øya.

Gjeldende plan er detaljreguleringsplan for lille indre Rosøy, plan ID 03-10-14.10.⁴ Det foreligger allerede en godkjent dispensasjon fra bestemmelsene i detaljreguleringsplanen for endret plassering av kai-innretning. På grunn av «noen endringer underveis i prosjekteringsperioden» bygger de (foreløpig) ikke kaien som omsøkt. De ønsker heller en steinfylling for en deviert/skråstilt innretning av stigerør med pumper. Denne steinfyllingen planlegges utført innenfor de arealstørrelser for kai-innretning som allerede er godkjent.⁵

Utfylling utføres ved at sprengstein tippes inne på land/fylling. Fylling fra tipp legges ut med gravemaskin/doser. Plastring/sidesikring legges ut med lekter. Anlegget er planlagt ferdigstilt 2 halvår 2023. Det vil forløpende bli tilført masser fra utsprengning av vannmagasiner på øya.

Vi har følgende innspill til søknaden

¹<https://www.statsforvalteren.no/nb/Nordland/Hoeringer/2022/12/utfylling-lille-indre-rosoy---rodoy-kommune/>

² Saksdokumenter: [Lille+indre+Rosøya_Projektside+A4.pdf \(squarespace.com\)](#), Detaljreguleringsplan for Lille Indre Rosøya, Rødøy; [Microsoft Word - Planbestemmelser Lille Indre Rosøya.docx \(rodoy.kommune.no\)](#), Akvaplan Niva rapport – Konsekvensutredning for sjøfugl og strandsone; [fh.ashx \(rodoy.kommune.no\)](#)

³ [soknad-om-utfylling-i-sjo--ostsiden-lille-indre-rosoy---rodoy.pdf \(statsforvalteren.no\)](#)

⁴ [Microsoft Word - Planbestemmelser Lille Indre Rosøya.docx \(rodoy.kommune.no\)](#)

⁵ [soknad-om-utfylling-i-sjo--ostsiden-lille-indre-rosoy---rodoy.pdf \(statsforvalteren.no\)](#)

1. Uforutsigbar prosess – planen endres underveis

Det fremgår av søknaden at planen endres underveis, og det er mye «foreløpig» i søknaden fra tiltakshaver. Vi mener at det prinsipielt ikke er akseptabelt med så store justeringer av planene i en detaljreguleringsplanprosess der resultatet er store og irreversible naturinngrep. Vi mener at tiltaket om utfylling i sjø burde ha vært en del av den opprinnelige søknaden om å etablere landbasert oppdrett på stedet, og ikke noe som kommer i ettertid når byggingen av anlegget først er i gang. Dette gjelder både med tanke på dette konkrete tiltaket, men også prinsipielt for å sikre ryddige prosesser i *alle* saker der man ønsker å etablere oppdrett på land.

2. Kunnskapsgrunnlaget for søknaden

Vi mener at man kan stille spørsmål ved om kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig i denne saken. Det er gjennomført en konsekvensutredning for Sjøfugl og strandsone i forbindelse med reguleringsplanprosessen; det ble utført feltundersøkelser for sjøfugl den 14.mai og strandsone den 13.august 2018 (Se lenker til rapport fra Akvaplan niva i fotnote 2):

- I konsekvensutredningen ble blant annet de rødlisteartene fiskemåke (nært truet) og teist (sårbar) påvist.
- Det skrives i konsekvensutredningen videre at «Det ble ikke funnet noen rødlistede arter i selve strandsonen, men det påpekes at artslisten ikke er uttømmende og at kun dominerende arter ble registrert, så det er ikke utelukket at det kan være rødlistede arter tilstede».
- Det fremkommer derimot ikke med tydelighet hva slags liv som lever på havbunnen rundt øya. Er det for eksempel tareskoger eller oppvekstområder for fisk? I konsekvensutredningen for Fugl og strandsone på Lille indre Rosøya heter det blant annet at:

«*Området fremstod uberørt ved å ha et rikt dyreliv i mange ulike habitater, samt mange algearter.*» og videre at «*Den ytre delen (stasjon 1b) endte opp i en liten dam med stein og bergvegg rundt. Ytterst i ytre del var det også mye stortare*»⁶

Det er derimot ikke utført – så vidt vi har kjennskap til – noen egen kartlegging av livet under vann i det området som er planlagt utfyllt. Men av det som fremkommer fra konsekvensutredningen for sjøfugl og strandsone er det, som vi ser av sitatet over, god grunn til å tro at det er snakk om et rikt dyre og planteliv også under vann og vi savner en konsekvensutredning av hvordan slikt liv vil bli påvirket av det planlagte tiltaket med utfylling av 10000 m² steinmasse.

- I beskrivelsen av høringen av tiltaket med utfylling i sjø som er tilgjengelig hos Statsforvalteren i Nordland heter det at:

«*Det er ingen registrerte naturverdier eller arter av nasjonal forvaltningsinteresse som overlapper med tiltaksområdet. Det er heller ingen kartlagte fiskeplasser som overlapper med tiltaksområdet.*»⁷

Vi mener at det ikke foreligger nok kunnskap om sjøbunnen i området til å kunne konkludere dette og heller ingen tilfredsstillende kunnskap om tradisjonell bruk av området. Vi forventer at dette kartlegges.

Om vi går inn i selve søknaden fra tiltakshaver så finner vi at det bl.a. står:

⁶ [fh.ashx\(rodoy.kommune.no\)](http://fh.ashx(rodoy.kommune.no))

⁷ [Høring av søknad om utfylling lille indre Rosøy - Rødøy kommune | Statsforvalteren i Nordland](#)

«Søk i Miljødirektoratets Naturbasekart og i Fiskeridirektoratets viser ingen fiskeaktivitet for planlagt utfyllingsområde.»⁸

Disse kartleggingene er kjent for å være svært mangelfulle og avhengig av at brukere rapporterer inn sine funn. Dette er naturligvis ikke alltid gjort. Er det for eksempel tatt kontakt med lokale fiskere og fritidsfiskere som kan besitte mye kunnskap om området? Vi henviser i denne sammenheng til Naturmangfoldloven § 8 der det heter om kunnskapsgrunnlaget at:

«Myndighetene skal videre legge vekt på kunnskap som er basert på generasjoners erfaringer gjennom bruk av og samspill med naturen... »⁹

Videre heter det i søknaden fra tiltakshaver:

«Vurder tiltaket med tanke på friluftslivsverdier, sportsfiske og lignende. Beskriv dette for hver av lokalitetene som berøres av søknaden; mudring/dumping/utfylling.

SVAR: Utfyllingsområdet planlegges i området vest for lille indre Rosøy. Bruker av planlagt areal for utfylling er Gigante Salmon Rødøy»

Dette fremstår underlig: Hevdes det her at tiltaket ikke har konsekvenser for andre brukere enn tiltakshaver? Vi mener i så fall det ikke foreligger tilstrekkelig dokumentasjon på at dette er tilfellet.

- Det har ikke blitt tatt prøver av sjøbunnen i tiltaksområdet med tanke på forurensning. I Statsforvalterens beskrivelse av tiltaket heter det om dette at:

«Det har ikke blitt tatt prøver av sjøbunnen i tiltaksområdet. På bakgrunn av beliggenhet og avstand til mulige forurensningskilder er det antatt at sjøbunnen ikke er forurenset.»¹⁰

Det heter også i selve søknaden at:

Det må foreligge dokumentasjon av sedimentenes innhold av tungmetaller og miljøgifter. Omfanget av prøvetaking ved planlegging av utfylling må vurderes i hvert enkelt tilfelle. Antall prøvepunkter må sees i sammenheng med utfyllingsarealets størrelse og lokalisering med hensyn til mulige forurensningskilder [...] Vedlagt miljørapport skal presentere analyseresultater fra prøvetaking av de aktuelle sedimentene, samt en miljøfaglig vurdering av sjøbunnens forurensningstilstand [...] SVAR På bakgrunn av beliggenhet, avstand til mulige forurensningskilder, samt avstand til sårbare naturverdier meddeler saksbehandler hos Stasforvalteren at det kan gjøres unntak fra krav om sediment undersøkelse.¹¹

Vi mener at det ikke er tilstrekkelig med antagelser og at dette må undersøkes nærmere.

3. Uklare rammer for deponering av overskuddsmasser

Vi stiller spørsmålstegn ved om det er behov for å deponere så store masser, med det naturinngrepet dette medfører, bare for å lage fundament for stigerør. Det bør utredes om dette kunne vært gjort på en annen måte. Et slikt fundament må avgrenses da vi legger til grunn at man ikke har til hensikt å anlegge et massedeponi i havet – en billig måte å kvitte seg med lokale overskuddsmasser. I slike tilfeller må jo tiltaket utredes som massedeponi og ikke et avgrenset fundament for rør. I denne sammenheng savner vi klarer rammer for utfylling i sjø ved landbaserte oppdrett: Med tanke på volum, areal og utforming av slik utfylling.

⁸ [soknad-om-utfylling-i-sjo--ostsiden-lille-indre-rosoy---rodoy.pdf \(statsforvalteren.no\)](#)

⁹ [Lov om forvaltning av naturens mangfold \(naturmangfoldloven\) - Lovdata](#)

¹⁰ [Høring av søknad om utfylling lille indre Rosøy - Rødøy kommune | Statsforvalteren i Nordland](#)

¹¹ [soknad-om-utfylling-i-sjo--ostsiden-lille-indre-rosoy---rodoy.pdf \(statsforvalteren.no\)](#)

4. Tiltaket sett i lys av Naturvernforbundets bekymringsmelding om landbasert oppdrett

01.02.22 sendte Naturvernforbundet brevet «Bekymringsmelding: store strandsoneinngrep og utslipp fra landbasert matfiskoppdrett – det kan være behov for justeringer av tillatelsesordningen»¹² adressert til Fiskeri- og havminister Bjørnar Selnes Skjæran og Klima- og miljøminister Espen Barth Eide. Her uttrykker vi bekymring over at konsesjoner deles ut vederlagsfritt og løpende til landbaserte oppdrettsanlegg – Og at det dermed gis incentiver til store miljødeleggelser. Konsesjonsordningen for slike tiltak bør derfor evalueres og justeres slik at incentivet istedenfor blir å legge slike anlegg på egnede arealer. Vi mener at ødeleggelsen av Lille Rosøy er et god eksempel på at konsesjonsordningen legger til rette for å etablere slike anlegg på uegnede arealer, og at dumping av store masser i sjø som det nå søkes om også må ses i lys av dette. I bekymringsmeldingen skrives det blant annet at:

«Allemannsretten gjelder for utmark i Norge og er spesielt viktig å ivareta i strandsonen i Norge. Det er imidlertid uklart hvordan dette ivaretas i landoppdrettssakene i urørt skjærgårdsnatur som i praksis medfører kraftig privatisering like mye som i sjøen. Dessuten vil landanleggene også kunne beslaglegge areal i sjø gjennom røropplegg og utslippspunkt. Tillatelsesordningen ser ikke ut til å ha forutsett dette.» (uthevelse lagt til).

Det at definisjonen av landbasert oppdrett i tillegg er uklar får en tydelig relevans i denne spesifikke saken, og vi siterer igjen fra overnevnte bekymringsmelding:

«Retningslinjene for definisjonen av landbasert er dermed uklare, og det har allerede vært ulik praksis hos de ulike fylkeskommunene og i direktoratet. Hva om man sprenger seg ned til under havnivå, pumper inn vann rett fra sjøen, men setter inn et nett over havnivå under fisken i bassengene – er anlegget landbasert eller i sjø? Eller hva dersom man må fylle ut i sjøen for å få plass til anlegget, eller legger det på en liten holme helt omsluttet av sjø – er det da landbasert? Uklarheter åpner for «paragrafanlegg» og forskjellsbehandling.» (uthevelse lagt til).

At det er behov for et klarere regelverk for etablering av landbaserte oppdrett tydeliggjøres nå også av at Nærings- og Fiskeridepartementet innfører en midlertidig stans i muligheten til å søke om tillatelser til akvakultur på land. Fiskeri- og havminister Bjørnar Skjæran begrunner dette blant annet med at «det er behov for tydeligere rammer for hva som skal anses som akvakultur på land, i motsetning til akvakultur i sjø».¹³

5. Forhold til andre planer

Det er omsøkt og etablert en rekke landbaserte anlegg rundt om i Nordland og landet for øvrig. Det er ikke tvil om at de vil påvirke naturverdiene i områdene rundt seg, selv om de har fordeler som mindre fare for rømming og påvirkning fra lakselus.

Gigante Salmon her søkt om etablering av lignende anlegg i Meløy, Gildeskål og Bodø. Derfor er det svært viktig at man er opptatt av å sikre gode prosesser og et utfyllende og grundig kunnskapsgrunnlag. Denne prosessen vil kunne legge en del føringer og skape erfaringer som kan benyttes senere. Derfor er det viktig med alle innspill og erfaringer kommer med også her.

¹²

https://naturvernforbundet.no/dokumenter/?_search=landbasert%20oppdrett%20&_region=nasjonalt&fbclid=IwAR0YM1sx1oO3t0g3Rj8Z3wclFR9jadVOnAi8M0UjaGDZdL-ZCpxv1gGQ2II

¹³ <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/midlertidig-stans-i-muligheten-til-a-soke-om-tillatelser-til-akvakultur-pa-land/id2952346/>

Oppsummert

Naturvernforbundet krever på bakgrunn av våre innspill (1)-(5) (over) at søknaden om tiltaket med utfylling i sjø blir avslått, eller minimum at det foretas en konsekvensutredning for å sikre et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag. Samt at en del av en slik konsekvensutredning må være å innhente lokal kunnskap om naturverdier og tradisjonell bruk til fiskeri og ferdsel i av området.

På vegne av Norges Naturvernforbund

Jonas Jensen – styremedlem Naturvernforbundet i Salten

Kaja Langvik-Hansen- Leder Naturvernforbundet i Nordland

Truls Gulowsen – Leder Norges Naturvernforbund